gemeente
NOORDOOSTPOLDER

Emmeloord, 2 februari 2021.

Onderwerp
Rekenkameronderzoek WerkCorporatie

Advies raadscommissie
Hamerstuk

Aan de raad.

Status: ter besluitvorming

Voorgesteld besluit

1. De conclusies van het rapport te onderschrijven en de gedane aanbevelingen over te nemen

Doelstelling
De Rekenkamercommissie Noordoostpolder wil via dit onderzoek zicht krijgen op de doelen, uitvoering en resultaten van het gemeentelijk beleid ten aanzien van de Participatiewet en specifiek van de WerkCorporatie. Belangrijke aandachtspunten daarbij zijn de organisatie, uitvoering, de rol van de Raad en verbetermogelijkheden hierin.

Inleiding
In 2015 is de Participatiewet ingevoerd. De wet beoogt een inclusieve arbeidsmarkt, waarin meer mensen werk kunnen vinden. Ook mensen met een arbeidsbeperking moeten via deze wet (weer) deel kunnen nemen aan de arbeidsmarkt.
Voor de uitvoering van de wet zijn gemeenten verantwoordelijk. Iedere gemeente heeft de ruimte om de wet op eigen wijze in te vullen. De gemeente Noordoostpolder heeft een deel van de uitvoering van de Participatiewet opgedragen aan de WerkCorporatie. De WerkCorporatie richt zich op de re-integratie van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt die binnen twee jaar bemiddelbaar zijn. De uitvoering doet de WerkCorporatie samen met onderwijs en met ondernemers. Het doel is dat "iedereen die kan werken, aan het werk is".

De rekenkamercommissie heeft onderzoek laten doen naar de wijze waarop de gemeente Noordoostpolder sinds de invoering van de Participatiewet, invulling heeft gegeven aan het beleid en de uitvoering om mensen aan werk te helpen. Dit onderwerp is aangedragen door een aantal fracties.

Argumenten
1.1. Op basis van documenten en gesprekken zijn in het onderzoek de volgende vier conclusies getrokken:

1. *De gemeente heeft uitvoering voorbereid, geëvalueerd en bijgesteld, maar het is onduidelijk of de governance van de WerkCorporatie nu op orde is en een actueel beleidsplan ontbreekt*

De gemeente heeft de uitvoering van haar wettelijke taak om haar inwoners naar vermogen toe te leiden naar werk via de WerkCorporatie voorbereid op basis van een lokale analyse. Het beleid is enkele jaren na de start in 2015 geëvalueerd conform afspraak, waarna een afgewogen keuze is gemaakt over de voortzetting van de WerkCorporatie en later over het wel of niet meegaan in de Social Firm. De gemeente heeft, met de screeningsactie in 2019 en de twee pilots, optimalisatie-mogelijkheden voor de uitvoering onderzocht. Ook zijn aanpassingen doorgevoerd om de juridische structuur van de WerkCorporatie te optimaliseren. Of de governance van de WerkCorporatie met de laatste aanpassingen goed georganiseerd is, is niet duidelijk te stellen op basis van dit onderzoek. Een nieuw beleidsplan sociaal domein laat al even op zich wachten.

2. *De WerkCorporatie realiseert de doelstellingen, maar zicht op efficiency ontbreekt*

De gemeente heeft met de WerkCorporatie een uitvoeringsorganisatie neergezet die er slaagt om de gestelde doelstellingen te behalen. De WerkCorporatie doet dit binnen de financiële kaders zoals

meegegeven door de gemeente, en naar tevredenheid van kandidaten en werkgevers. Wel zijn verbeterpunten aangedragen.
Of de doelstellingen zo efficiënt mogelijk worden bereikt door de WerkCorporatie is niet vast te stellen op basis van de beschikbare informatie. Gezien de recente ontwikkeling dat kandidaten van de WerkCorporatie meer ondersteuning vragen, wordt zicht op de efficiency van ingezette instrumenten belangrijker. Als op geaggregeerd niveau een koppeling wordt gemaakt tussen de plaatsingen, de daarbij ingezette instrumenten, en het profiel van de kandidaten, wordt het mogelijk om meer zicht te krijgen op efficiency van het ingezette instrumentarium.

3. *Optimale inzet van kennis en kunde is nodig zodat de inwoner moet de juiste begeleiding ontvangt*

Doordat de uitvoering bij verschillende organisaties ligt (de WerkCorporatie, Concern voor Werk, USD/sociale teams) is het uitermate belangrijk om te zorgen dat inwoners op de juiste plek geholpen worden. In de wijze waarop inwoners door de USD beoordeeld worden, maar ook in de overdracht van kandidaten van de WerkCorporatie naar Concern voor Werk liggen kansen voor verbetering. Ook kan de verdeling van de caseload, passend bij de capaciteit van de betrokken organisaties beter. Dit vraagt periodieke herziening van de bestuurlijke afspraak van WerkCorporatie t.o.v. Concern voor Werk. Ook afstemming op uitvoeringsniveau draagt bij aan een goede verdeling van de caseload.

4. *De betrokkenheid van de gemeenteraad kan beter*

Door het ontbreken van een actueel beleidsplan sociaal domein kan de gemeenteraad haar rol niet goed vervullen. Daarnaast is er zowel vanuit beleid als vanuit de raad de wens om heldere afspraken te komen over informatievoorziening omtrent de (voortgang van) de uitvoering van de Participatiewet.

2.1 Op basis van de bevindingen en conclusies doet de rekenkamercommissie de volgende 12 aanbevelingen aan zowel het college en als de gemeenteraad:

<u>Aanbevelingen aan de gemeenteraad</u>

1. *Stel duidelijke doelstellingen voor participatie.*
   Het nieuwe beleidsplan is de mogelijkheid om de doelstellingen van het beleid, en van de uitvoering door de WerkCorporatie aan te scherpen. Maak als raad zijnde duidelijk welke doelstellingen van belang zijn.
2. *Roep het college op om (altijd) tijdig een nieuw beleidsplan aan te leveren.*
   Een actueel beleidsplan voor het sociaal domein geeft weer hoe de uitvoering van de Participatiewet de komende jaren wordt beoogd. En waarbij gebruik wordt gemaakt van de lessen die worden opgedaan in de pilots.
3. *Maak (nieuwe) afspraken met het College van B&W over de informatievoorziening*
   omtrent de uitvoering van de Participatiewet en monitoring van de voortgang in aansluiting op de behoefte van de raad. Wat heeft de raad nodig aan informatievoorziening om haar rol goed te kunnen vervullen?
4. *Vraag het College te vragen om uit te leggen hoe de governance geborgd is*
   in de huidige organisatiestructuur van de WerkCorporatie.

<u>Aanbevelingen aan het college van B&W</u>

1. *Maak altijd nadat een beleidsnota afloopt een evaluatie met de realisatie van het doelbereik en doelmatigheid en stuur deze evaluatie tijdig naar de raad.*
2. *Gebruik de evaluatie en de door de raad geformuleerde doelen om een actueel beleidsplan op te stellen,* waarmee voortgeborduurd wordt op de huidige pijlers voor uitvoering van de Participatiewet en waarbij de gemaakte evaluatie is betrokken. Werk (nieuwe of herijkte) doelstellingen uit naar concrete en meetbare resultaten met indicatoren. Dat kunnen ook beoogde resultaten voor het proces zijn, of voor het welzijn van inwoners.
3. *Maak de beoordelingswijze van de afstand tot de arbeidsmarkt (binnen twee jaar bemiddelbaar) voorafgaand aan de doorverwijzing concreter en transparanter, in lijn met het advies van Regioplan.*
   Ook kan worden overwogen de selectie bij meerdere personen te beleggen, bijvoorbeeld een combinatie van de WerkCorporatie en USD. En maak een goed analyse van het klantenbestand en bespreek die met de raad, in samenhang met de basis-set aan informatie.
4. *Rapporteer aan de raad over de voortgang van opgaven, kosten en resultaten.*

gemeente
NOORDOOSTPOLDER
RAAD

Geef daarbij zoveel mogelijk een integraal beeld van de prestaties t.a.v. de beleidsdoelstellingen, naast informatie over het functioneren van afzonderlijke organisaties (de WerkCorporatie, de sociale teams, de uitvoeringsdienst sociaal domein en Concern voor Werk). Maak een koppeling tussen kosten, prestaties en meetbare effecten en stel de raad in de gelegenheid om die effecten te prioriteren. Maak tevens duidelijk wat de sturingsruimte van de raad is. Kom met een basis-set van informatie en maak afspraken hoe en wanneer die basis-set wordt besproken

5. *Faciliteer als gemeente een periodiek strategisch overleg,*
   waaraan in ieder geval de gemeente, het onderwijs, werkgevers, de WerkCorporatie deelnemen om jongeren met en zonder beperking, zoveel mogelijk naar werk toe te leiden.
6. *Geef opdracht om de bestaande bestuurlijke afspraken tussen Werkcorporatie en Concern voor Werk te herzien,*
   zodat over en weer optimaal gebruik wordt gemaakt van de mogelijkheden. Herhaal dit periodiek.
7. *Geef opdracht aan de WerkCorporatie om te onderzoeken of de in deze evaluatie aangedragen verbeterpunten vragen om aanscherping van de interne werkprocessen.*
   En vraag om een terugkoppeling over de geformuleerde (SMART) verbeteracties.
8. *Geef opdracht aan beleid om een periodiek casusoverleg te organiseren waarbij (de ontwikkeling van) kandidaten van de WerkCorporatie die zwaardere problematiek hebben, worden besproken*
   met de direct betrokken accountmanager(s) van de WerkCorporatie en medewerkers van de sociale teams en/of de uitvoeringsdienst sociaal domein.

Kanttekeningen
Rekenkamerrapporten zijn er om de controlerende rol van de gemeenteraad te versterken en het beleid en bestuur van de gemeente Noordoostpolder te helpen verbeteren. Dat vraagt van alle betrokkenen een kritische, onderzoekende en lerende houding. Voorgesteld wordt de gedane aanbevelingen zoals deze in het raadsvoorstel staan beschreven en nader zijn gespecificeerd, over te nemen.

Planning/uitvoering
In de commissie van 15 maart 2021 krijgt u gelegenheid de opstellers van het rapport vragen te stellen.
Tijdens de raadsvergadering van 29 maart 2021 dient u zich uit te spreken over de conclusies en aanbevelingen. Voorgesteld wordt de conclusies te onderschrijven en de gedane aanbevelingen, zoals deze in het raadsvoorstel staan beschreven, over te nemen.

Bijlage
Het rapport Samen werken loont

Het presidium T. Hoekstra, voorzitter

Steller Esther Fogl (secretaris rekenkamercommissie); 06 30 92 69 65;
rekenkamercommissie@noordoostpolder.nl

De raad van de gemeente Noordoostpolder,

gelezen het voorstel van het presidium van 2 februari 2021, no. 21.0000258;

gelet op artikel 81 Gemeentewet

B E S L U I T:

1. De conclusies van het rapport te onderschrijven en de gedane aanbevelingen over te nemen.

Aldus besloten in de openbare vergadering
van 7 juni 2021.
De griffier, de voorzitter,